

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 10., 20. ÉS 30-ÁN.

A «CORVINA» szerkesztőségének számtalán kéziratok Petrik Gézához (Budapest, II., Zárda-utca 59.) küldendők.

Az egylet tagjai ingyen kapják.
Felírói ára egész évre 16 kor.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Ujjonnan megjelent könyvek.*

Magyar könyvek.

Adler Sándor Bpest.

Tolstoj Leó gróf. Korunk rabszolgasága. (8-r. 112. l.) Bpest, 1901. Adler Sándor 1 k. 60 f.

Apolló irod. és nyomdai részvénytársaság Budapest.

Balkay Béla dr. és Szeőke Imre. Magyar bányajog. A teljes joganyag. Hivatalos adatok alapján gyakorlati használatra összeállítva. (8-r. 384 l.) Bpest, 1901. Apolló r.-társ. 6 k.

Athenaeum r.-t. könyvkiadóhivatala Budapest.

Athenaeum olvasó tára. IX. évf. 7. 8. köt. (8-r.) Bpest, 1901.

Athenaeum r.-társ. Egy-egy kötet vászonba kötve 1 k.

7. 8. kötet. Schubin Ossip. Bár csak tél lenne már!

Regény 2 kötet. Fordította Székely Irén. (183. 171 l.)

Ifj. Hegedűs Sándor. Déli fjordok. (Dalmátia álmokképekben.) (8-r. 186 l.) Bpest, 1900. Athenaeum r.-társ. 3 k.

Törvénycikkék, az 1900. évi országgyűlési —. Kiegészítve az idézett törvényekkel és betűrendes tárgymutatóval. (K. 8-r. 439 l.) Bpest, 1901. Athenaeum r.-társ. 4 k. 60 f. Vászonnkötésben 6 k. 20 f.

Dobrowsky és Franke Budapest.

Bata Mór. A médiumokról. Allan Kardec nyomán. (N. 8-r. 219 l.) Bpest, 1901. Dobrowsky és Franke bizom. 5 k.

Bókai János dr. Az intubatiós traumáról. Különnyomat a «Magyar orvosi Archivum» 1901. évfolyama I. füzetéből. (N. 8-r. 109 l. és 7. tábla.) Budapest, 1901. Dobrowsky és Franke. 3 k.

Ranschburg Pál dr. és Bálint Rezső dr. Adatok az agrok psychophysiologiájához II. (Különnyomat az Orvosi Hetilap-ból) (8-r. 14 l.) Budapest, 1900. Dobrowsky és Franke. 50 f.

Kókai Lajos Budapest.

Zábrák Dénes. Krisztus az én életem. Egyházi beszédek. 2 kötet. (N. 8-r. IV. 570., 498 l.) Budapest, 1900. Kókai Lajos bizom. 9 k.

Szász Károly. A magyar királyság, keresztényiség és reformáció. Egyházi beszéd. (N. 8-r. 23 l.) Budapest, 1901. Kókai Lajos bizom. 40 f.

Lampel Róbert udv. könyvkereskedése Budapest.

Büchler Sándor dr. A zsidók története Budapesten a legrégebb időktől 1867-ig. Az Izr. magy. irod. Társulat által a Tencerdíjjal jutalmazott pályamű. (8-r. 524 l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert bizom. 5 k. Díszkötésben 6 k. 20 f.

Évkönyv. 1901. Kiadja az Izr. magyar irodalmi Társulat. Szerkeszti Bánóczy József. (8-r. 440 l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert bizom. 4 k.

Firbás Nándor. Útmutatás a tankerületi főigazgatóságok, középiskolák- és más tanügyi hatóságoknak adminisztrálásához. Az iktató, tárgymutató (Index) és irattár szerkezete és kezelése. (8-r. 30 l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert 1 k.

Franczia könyvtár. 12. kötet. Szerkeszti Theisz Gyula dr. és Matskássy József. (K. 8-r.) Budapest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy kötet vászonba kötve 70 f.

12. kötet. Feuillet Octave. Le Village. Magyarázta Ballenger Henrik (VII. 72 l.)

Iparosok olvasótára. VII. évf. 5-6. szám. Szerkeszti Mártonfy Márton (N. 8-r.) Budapest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy szám 60 f.

5-6. szám. Hasznos olvasmányok. Irták: Földes Géza, Székely Ákos dr., Scossa Dezső, Heller Richárd, Vaszkó György, Erdélyi Gyula, Mosdóssy Imre, Vaday József. (95 l.)

Latin és görög iskolai classicusokhoz való praeparatio.

Szerkeszti Dávid István. 6-8. füzet. (8-r.) Budapest 1900.

Lampel Róbert. Egy-egy füzet 50 f.

6. füzet. P. Vergillii Maronis Aeneis. Magyarázta Várkonyi Odilo dr. Első füzet. Aeneis T. K. 1-373 v. Második javított kiadás. (48 l.)

8. füzet. Ciceronis. M. Tullii —. Orationis selectae XIII. Magyarázta Dávid István. Második füzet. De Imp. Gn. Pomp., 17-végig, és In Catil. 1-végig. Második javított kiadás (49-96 l.)

Léderer Ábrahám. A testi büntetés lélektana. (Külön lenyomat a «Néptanoda» XXXIII. évfolyamából. (8-r. 29 l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert 40 f.

Népnevelők könyvtára 7-9. füzet II. évf. 3. 4. és III. évf. 1. szám. Szerkeszti: Peres Sándor (8-r.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy-szám 1 k.

7-9. füzet. Pethes János. Gyermekepsychologia. A szülők, tanítók és tanítónövendékek számára. (336 l.)

Római remekírók magyar fordításban. 20. kötet. (16-r.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy kötet 60 f.

20. kötet. Virgil Aeneise. Fordította Gyurits Antal I. füzet. Hatodik kiadás (96 l.)

Szűts Izsó. A rajzoktatás reformja. (A műizlés nevelése) Elő- és utóirattal közléteszi: Mártonfy Márton. (N. 8-r. 56 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert 1 k.

Légrády Testvérek Budapest.

Gárdonyi Géza. Az egri csillagok (Bornemissza Gergely élete.) Regény öt részben. 2 kötet (8-r. I. (1-3 rész) 392 l. II. 4-5 rész 355 l.) Bpest, 1901. Légrády Testvérek 6 k.

Ráth Mór Budapest.

Szociál-politikai országgyűlési törvénycikkék gyűjteménye. Jegyzetekkel, utasításokkal, magyarázatokkal és végrehajtási rendeletekkel.

1900: XXVII. t.-c. A birtokos és a gazdatiszt közötti jogviszony szabályozásáról.

1900: XVI. t.-c. A gazdasági munkás- és cselédpénztárról.

1900: XXVIII. t.-c. Az erdőmunkásokról.

1900: XXIX. t.-c. A dohánytermelők és a dohánykertészek közötti jogviszony szabályozásáról.

1899: XLI. t.-c. A vízi munkálatoknál, az út- és vasút-építésnél alkalmazott napszamosokról és munkásokról.

1899: XLII. t.-c. A gazdasági munkák vállalkozóiról és segédmunkásokról.

1898: II. t.-c. A munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról.

1899: XLIX. t.-c. A hazai iparnak állami kedvezményekben való részesítéséről.

1900: XXV. t.-c. Az ipartörvény (1884: XVII. t.-c.) 50 §-ának a megrendelések gyűjtésére vonatkozó rendelkezési módosításáról.

1900: XXX: t.-c. A közérdekű öntöző csatornák létesítéséről.

1898: XXIII. t.-c. A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről. (N. 8-r. 22, 23, 28, 32, 20, 30, 54, 19, 28, 31 l.) Budapest, 1901. Ráth Mór 5 k.

* Könyvészetünk teljessége érdekében felkéretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címre beküldeni sziveskedjenek. Rényi Károly (Grill-féle cs. és kir. udv. könyvkereskedésben).

- Törvénycikkek, 1900-ik évi országgyűlési** — Elsőrangú szakferfiak közreműködése mellett jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal ellátva. Az 1898—1900. évi országgyűlési törvénycikkekben a korábbi törvényekre vonatkozólag történt hatályon kívül helyezések, helyettesítések, módosítások és kiegészítések úgy az 1900. törvénycikkek betűsoros tárgymutatója. II. füzet. (16-r. XXIX. 409—661 l.) Budapest, 1900. Ráth Mór. 1 k. 80 f.
— Ugyanaz teljesen. (16-r. XXIX. 661. l.) Bpest, 1901. U. o. 5 k. Vászonnkötésben 6 k. 60 f.
- Törvénycikkek, 1900: XXVIII. Az erdőmunkásokról 1900: XXIX. t.-c. A dohánytermelők és a dohánykertészek közötti jogviszonyok szabályozásáról.**
1899: XLI. t.-c. A vízi munkálatoknál, az út- és vasutépítésénél alkalmazott napszámokról és segédmunkásokról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal. (N. 8-r. 32. 20. l.) Bpest, 1901. Ráth Mór 1 k.
- Törvénycikkek, 1900: XVI. A gazdasági munkás- és cselédpénztárról.** Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal ellátta *Krejsi* Rezső dr. II. a végrehajtási rendelettel bővített kiadás. (N. 8-r. 22., 38 l.) Budapest, 1901. Ráth Mór. 1 k.
— Ugyanaz II. füzet. Végrehajtási rendelet. (N. 8-r. 38. l.) Budapest, 1901. Ráth Mór. 60 f.
- Törvénycikkek, 1900: XXX. A közérdekű öntöző csatornák létesítése tárgyában.** Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal. (N. 8-r. 28. l.) Bpest, 1901. Ráth Mór. 60 f.

Szerzők saját kiadásában.

- Balás Elemér dr.** Büntetőjogi reformtörekvések. Adalékok a büntető-törvény módosításához (8-r. 144 l.) Budapest, 1901. Szerző sajátja. Pátria r.-társ. 1 k. 60 f.
- Doleschall Alfréd dr.** A törvénytelen gyermekek jogi állása. Előadás. (N. 8-r. 20 l.) Budapest, 1901. Szerző saját kiadása. 1 k.
- Gaár Vilmos dr. és Somlyói V. Ignác.** Utmutató a bírósági végrehajtók számára. (N. 8-r. VII. 294 l.) Nagy-Szőllős. 1900. Somlyói V. Ignác tulajdona. (Megrendelhető a tulajdonosnál. Nagy-Szőllős.) Vászonba kötve 8 k.

Szilágyi Béla Budapesten.

- Bata Mór.** A médiumokról. Allan *Kardee* nyomán (N. 8-r. 219 l.) Budapest, 1901. Szilágyi Béla bizom. 5 k.
- Tolstói Leó gróf.** A hazafiság és a kormányok. (8-r. 45 l.) Budapest, 1901. Szilágyi Béla 1 k.

Vitéz A. Kassán.

- Milhoffer Sándor,** Baromifajtáink javítása. (4-r. 8 l.) Bpest, 1901. Vitéz A. Kassán 40 f.

Idegen nyelven megjelent művek.

Günsberger Lajos Pécs.

- Németh Béla.** Illustrierte Geschichte der Grossgemeinde Német-Böly. Populär dargestellt v. N. B. Eigenthum der Grossgemeinde. (8-r. 257. X. l.) Pécs, 1901. Günsberger Lajos. 2 k.

Lampel Róbert Budapesten.

- Kemény Franz.** Entwurf einer internationalen Gesamt-Academie: Welt-Academie. Nebst einem französischen Anhang. (N. 8-r. 148 l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert. 3 k. 60 f.

Zeneművek.*

Bárd Ferenc és testvére Budapesten.

- ifj. **Bokor József.** Napfogyatkozás. Operette 3 felvonásban. Bpest, 1901. Bárd Ferenc és testvére.
II. füzet. 1. Tevetej-induló. 2. Kuplé a politikai tojástartáncról. 3. Cica kuplé. 4. A magyar leányok belépője. 5. Szerencsen fiúk tánca. 3 k. netto.
III. füzet. 1. «Azra» keringő. Zongorára. 2. Matróz-táncdal. 3. Azra belépője. 4. Románc a naphoz. 5. Mariska dala. 6. Seccsios kuplé. 3 k. netto.

* Felkérem a t. kiadó urakat saját érdekükben, hogy zenemű-ajdonságaikat *alanti címre beküldeni* sziveskedjenek, mert csak úgy vagyok képes lelkiismeretesen és pontosan szerkeszteni e jegyzéket.

Katonai Magyar Gábor,
Szent-Endre, Nyaraló-utca 359.

- Márkus Jenő.** Op. 4. Jogász keringő. 1901. Bpest, 1901. Bárd Ferenc és testvére. 2 k.
- Németh Lajos.** Vasúti induló. Zong. Bpest, 1901. Bárd Ferenc és testvére. 1 k. 50 f.
- Offenbach.** Hoffmann meséi. (Les Contes d'Hoffmann.) Operette. Magyar kiadásra átírta Huber Sándor. Bpest, 1901. Bárd Ferenc és testvére. A kiadótulajdonos Choudens párisi cég engedélyével.
I. füzet. 1. Dal Kleinsach-ról. (Élt egykoron az eisenachi udvaron.) 2. Miklós dala. (Egy gyönyörű szemű baba.) 3. Baba dal. (A madár kicsiny bokrában.) 4. Keringő. Zongorára.

Harmonia r.-t. Budapesten.

- Márkus Jenő** Op. 3. Valse Caprice. Pour Piano. Budapest, 1901. Harmonia r.-t. 2 k. 50 f.
- Mader Raoul.** Primadonnák, operette 3 felvonásban. Szövegét írta Pásztor Árpád. Budapest, 1901. Harmonia r.-t.
I. füzet. 1. Keringő: Ne féltse kérem. 2. Komédiás nóta: Ön gazdag gróf, mi meg komédiások. 3. Tánc-kettős: Olivia! Olivia! Menyországom! Egem! 4. Pezsgő dal: Pommery hajh! a címem, ékes láng a vérem. 5. Párna dal: Ha elpihent a láрма 3 k. netto.
2. füzet. 6. Clairette belépője: Szerelmesek édes virágja, keringő. 7. Clairette dala: Muzsája a komédiáknak. 8. Couplet: Ha nem is jó az operettem. 9. Szerelmi kettős: Szeretsz-e engem? 10. Kettős-induló: Juliskám, lelkem, édesem 3 k. netto.

Maurer Adolf Kassán.

- Neidhart Alois.** Op. 47. Frauenwürde. Polka-Mazur. Zong. Kassa 1900. Maurer Adolf 1 k. 50 f.

Rózsavölgyi és társa Budapesten.

- Bátor Szidor.** Magyar ábrándok, könnyű modorban. Zong. 2 kézre. Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa.
2. szám. Repülj fecském ablakára 1 k. 50 f.
- Erdélyi Dezső.** Címbalom-zenecsokor. A legszebb és legújabb magyar dal- és kuplé-gyűjtemény. Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa.
2. füzet. 1. Medveczky Kornelné. Ne higgy nekem... 2. Tóth S. Csongorádi bírónak a leánya. 3. Dankó P. Kanász nóta. 4. Erdélyi Dezső. Nem messze van az én rózsám tanyája. 5. Papp Dezső. Gyengéd volt az én szerelmem. 6. Ha az Isten nem egymásnak (Népdal.) 7. Kéry Gy. Túl a Dunán, Baranyában. 8. Nyizsnyay G. Midőn anyám keblén viselt még. 9. Hiloczky B. Bordial. Fel töltsetek fiúk. 10. Rosenzweig H. Az első gyermek. («Das erste Kind»). 11. Kutschera A. A rendeltetés. (Die Bestimmung.) 12. Kutschera A. Szervusz Pépi. Induló 3 k. 50 f.

- Kutschera Alois.** Op. 44. Das süsse kleine Wörtchen «Rendezvous». Lied. Ének és zongorára. Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa 1 k. 50 f.

- Magyar dalok és népdalok.** Budapest, 1901. Rózsavölgyi és társa. IV. évfolyam.

37. Pávelko Jolán. Zug az erdő... 38. Pávelko Jolán. Kicsi a babám... 1 k.
39. Lengyel Miska. Ne higgy a legénynek... 40. Csantavéri kis bicska; népdal átírat Lengyel Miskától 1 k.
41. Álom volt a mi szerelmünk... népdal átírat Lengyel Miskától. 42. Lengyel Miska. A kalapom de pörge... 1 k.
43. Lengyel Miska. Bezárult már én előttem... 44. A kocsmában busan szól a hegedű. 1 k.
45. Medveczky Kornelné. Álmodott az én szívem is... 46. Lengyel Miska. Budapesti utca végig sáros. (Népdal-lamok után) 1 k.

- Sousa Philip János.** Sávok és csillagok. (The Stars and Stripes.) Induló. Zongorára. Bpest, 1901. Rózsavölgyi és társa. 1 k. 50 f.

Sternberg Ármin és testvére Budapesten.

- Zöldi Marci.** Két eredeti magyar dal, énekhangra zongorakísérettel alkalmazta: Lengyel Miska. 1. Busan kondul... 2. Trencsén mellett... Bpest, 1901. Sternberg Á. és testvére 1 kor. netto.

Zipser és König Budapesten.

- Grosz Alfréd.** Öszeverte sarkantyuját. Couplet, szövegét írta Hervay Frigyes. Ének és zongorára. Budapest, 1901. Zipser és König. 1 k. 60 f.

A magyar könyvkereskedelem a XIX-ik században.

(Történeti visszapillantás)

*Sennowitz Adolf*tól.

(Folytatás.)

A már első korszakunkban vázolt, s 1825-ben megindult nemzeti visszahatás gyümölcsei e második korszak folyamán mindinkább érni kezdenek. Az abszolutisztikus kormány legmakacsabb ellentállása sem bírja többé visszatartóztatni az öntudatára ébredt, s jogait követelő nemzet elementáris erejű megnyilatkozásait, melyek a negyvenes évek kezdetén, *Kossuth* Lajos fellépésével már a tenger viharos hullámcsapkodásaihoz hasonlóak. Gróf *Széchenyi* Istvánt, a lankadatlan, buzgó, békés reformert s előhíveit a tüzes, lángeszű, s a nemzetet ellentállhatlanul magával ragadó írói s szónoki tehetséggel megáldott *Kossuth* Lajos szorítja háttérbe, az abszolutizmust pedig — legádázabb ellentállása dacára — engedékenységre kényszeríti. A két szellemi óriás harca, *Széchenyié* és *Kossuthé*, megteremti politikai irodalmunkat, szaporítja s európai színvonalra emeli az addig csak gyermekkorát élt s járszalagon vezetett sajtót. Bámulatosan fellendíti továbbá hazai nyomdászatunkat, s könyvkereskedelmünk is végre-valahára, megérteni kezdvén korát s nemzeti missióját, a nagy reformmunka szolgálatába szegődik.

Másrészt közművelődésünk is hathatós lendületnek indul. Nemzeti nyelvünk tisztázása, csinosítása s irodalmi nyelvvel emelése, *Kazinczy* Ferenc és *Kisfaludy* Károly gyászos halálakor (1831—1832.) már be volt végezve. Teljes diadalát a társadalomban, tudományban, az irodalom minden ágában, valamint a hivatalos közéletben s törvényhozásban a 30-as és 40-es évek nagy politikai s társadalmi küzdelmei vívták ki számára. Megkezdte működését a «magyar tudós társaság» (1831.); megnyílt a nemzeti színház, s számos tudományos, közművelődési s társadalmi intézmény keletkezett.

Ily nagyszerű vívmányok hatása alatt, melyek nemzetünket aránylag oly rövid idő alatt előbbre vitték a haladás útján, hazai könyvkereskedelmünk az 1848-ik év beköszöntésével oly magaslaton állt már, hogy e második korszaknak végén bátran elmondhatjuk róla, hogy eddig legvirágzóbb korát élte.

De a Gondviselés másként határozott a minden vonalon ily szépen haladó magyar haza sorsa fölött. 1848 elején hirtelen fordulat állott be, mely a zajos országgyűlési tárgyalásokat ép úgy, mint a békés reformmunkát egy csapásra félbeszakította. Párisban ez év február havában kitört a forradalom; március 13-án már a bécsi nép is forrongott s megbuktatta *Metternich* gyűlölt kormányát. Március 15-én a pesti fiatalság tüntetett *Petőfi*, *Jókai*

s *Vasváry* vezérlete alatt a szabadelvű eszmék mellett s kivívta a sajtószabadságot.

Ki ne ismerné ezen örökké emlékezetes év világra szóló nagy eseményeit! A megcsalatott magyar nép orvul megtámadva, kénytelen fegyvert ragadni, hogy magát, hazáját s alkotmányát megvédje. Ki ne ismerné az 1848/49-iki magyar önvédelmi harc annyi dicsőségben, de annyi gyászban is gazdag tragédiáját, melynek utolsó felvonása Világosnál végződik!

Vae victis! A nemzet megtörötten a győző zsarnok lábainál fetrengett! — — Vége egy félszázados fáradságos munkának, vége mindennek!! — —

Ezután egy szomorú korszak, az úgynevezett «Bachkorszak» zúdult a leigázott nemzetre s tartott tiz állóesztendeig (1850—1860-ig*). Előbb borzasztó vérbosszút állott az amúgy is félhalotton, aztán megfosztotta őt államiságától, minden jogaitól, sőt nyelvtől is. Ez a gyászos korszak sötét betűkkel van bevésve mindnyájunk emlékezetébe.

S hazai könyvkereskedelmünk? Hát történhet-e másképp, hogy ez is — mint annyi sok más kulturintézményünk — megsiratta elpusztított első szép virágzásának boldog korát. Már az 1848/49-iki háborús események is megmérhetetlen károkat okoztak könyvkereskedelmünknek. A napi sajtó ugyan eddig még nem tapasztalt arányokban felburjánzott, fellendült a röpirat-irodalom is, sőt a tudományos szakok egyike, a katonai irodalom is elérte virágzását, de mi haszna volt ezekből könyvkereskedelmünknek azon óriási veszteségekhez képest, melyeket a behajthatlanná vált követelések elvesztésével, a beállott általános üzletpangással, a végkép megszakadt közlekedéssel s forgalommal, sőt még a valuta mizériáival is majdnem két esztendőn át szenvednie kellett. Az sem lendített már semmit sanyarú helyzetén, hogy a bátrabb cégek folytatgatták — bár életükkel játszva — a két megelőző korszakban nagyban divott tiltott könyvek csempészetét s árusítását, mely titkos és veszélyes ügyletnek maga a censura volt szülője.

Inter arma silent Musae. És szünetelt akkor nálunk minden: az irodalmi élet, melynek apostolai 1848—49-ben a tollat a hazavédő karddal cserélték föl; az iskola, melynek minden fegyverfogható tanítványát hadi zászlai alá szólította a nemzet. — — És aztán Világos után?! A tönk széléig megrontott existenciák, megesappant hitellel, irodalmi termelés, vevő közönség nélkül mit tehettek. A rövid életű szabad sajtó ismét a censura béklyói alatt nyögött, több jeles könyvárúsunk a vértörvényszék előtt és az egész országra a legmélyebb elcsüggedés borult.

*) A harmadik korszak az, mely két részre oszlik: a fent jelzettre és az 1861—1867-ikire.

Az 1850-ik esztendővel a német és cseh hivatalnokoknak egész ármádiája özönlött be hozzánk. Német lett az egész közigazgatás és törvényszolgáltatás; az 1854-iki hirhadt «Entwurf für die oesterreichischen (értsd ungarischen) Gymnasien und höheren Lehranstalten» pedig az összes magyarországi közép- és felső iskolákra a német tannyelvet erőszakolta. De az idegen kényuralom az elemi iskolákat sem hagyta zavartalanul, még a katekizmusnál is fontosabb tantárggyá emelvén a «Die Pflichten der Unterthanen» («Az alattvalók kötelességei») című könyvecskét, melynek se címében se tartalmában egy árva szócska sincs azon jogokról (Rechte), melyeket tőlünk egészen elkoboztak. Iskolában, templomban s minden ünnepélyes alkalomkor felzengett a «Gott erhalte» kezdetű «néphymnus», mely ezentúl a magyarnak is egyedül megengedett nótája lett. S a most említett száz meg százezer példányokban elterjesztett két nyomtatvány képezte az időben szegény elárvult könyvkereskedelmünknek majdnem egyedüli kelendő árucikkét! — — —

De a magyar nem azért az a kemény szívós erejű faj, hogy ki ne bírhatta volna ezt az elnyomatását is. És a hazai könyvkereskedelem egy része is nem azért nyugodott már egy álló század óta német alapokon, melyekből jobbadán csak az új korszellem árja sodorta a magyarosodás felé, hogy szinte ne bírta volna kiheverni az utolsó két év borzasztó csapásait. De valamint a nemzet zöme, mely nagynak mutatta magát úgy dicsőségében mint szerencsétlenségében, de anyagi föntartásának vaskényszere alatt mégis lassan-lassan kezdett bele-törődni a megmásíthatatlan új állapotokba: hasonlóképen a könyvkereskedelmünk is egyike volt az elsőeknek a különféle kereskedelmi ágak közül, mely megadással magára vette a Haynauk, Prottmannok s a többi sbirrek vasjarmát. Az új állapotok árjával kellett úsznia; a germanizált iskolákat a külföldről importált tankönyvek helyett honi készítményű német tankönyvekkel látta el. A szinte némétté lett összes hivatalokban pedig az osztrák német jogtudományi kiadványokat kell forgalomba hoznia, szóval a germanizált magyar haza egy elég virágzó s kilenczted részében német könyvkereskedelmet hoz ismét létre, s éppen e gyászos korszakba esik több fővárosi és vidéki oly könyvkiadás cégnek a megalapítása, melyek közül egynehány csakhamar felvirágzik s tekintélyre tesz szert.

De kezdett vissza-vissza szállingózni, kivált régi központjára, Pestre a magyar író-gárda még megmaradt része. Igaz ugyan, hogy napi sajtónk s ezzel könyvnyomdászatunk is — kivált e korszak elején — mélyre hanyatlott alá, de a megélhetésre utalt írók s a könyvkereskedelem hazafias része minden elképzelhető zaklatások dacára is fenntartja a lelket magyar irodalmunkban s éppen az elnyo-

matás e gyászos korszakában megteremti a szabadságharc apológiájának irodalmát (Szilágyi Sándor idetartozó akkori műveivel) s a magyar történelem kútforrásait serényen egybegyűjti s kiadja. Megszóval a magyar költészet is, bár csak félénken, óvatosan, mintegy titokzatos képletekben buzdítva a nemzetet kitartásra; fel-feléledt a tudományos irodalom is, a magyar szépirodalom pedig különösen e korszak végén már oly lendületnek indul, hogy midőn a szerencsétlen 1859-iki olasz-francia háború után Magyarország visszakapja alkotmányát: irodalmunk s könyvkereskedelmünk már elkészült ama éltető feltételek megteremtésével, mik e harmadik korszak második felének szolgálhattak alapul.

(Folytatjuk).

VEGYES.

Az új tanterv szerinti könyvek bevezetési határidejére vonatkozólag Wlassics Gyula vallás- és közoktatási miniszter 862/901 sz. a. a következő rendeletet intézte valamennyi tankerületi kir. főigazgatóhoz:

Az 1899 évi december hó 6-án 88288 sz. a. kelt rendelettemmel intézkedtem, hogy az új középiskolai tantervek az 1901/2-ik tanévben folytatólagosan a IV, V. és VI. osztályokban is életbe lépjenek.

E rendeletemre való hivatkozással felhívom a cím útján a rendelkezésem és vezetésem alatt álló középiskolák tanári testületeit, hogy a mennyiben a tantervnek imént jelzett folytatólagos végrehajtása következtében a IV—VI osztályokban új tankönyvek behozatalára volna szükség, ezen új tankönyveket ezuttal is kivételosen a jövő tanévi alakuló értekezleten állapítsák meg.

A tanári értekezletnek idevágó megállapodásai azonnal felterjesztendők a tanker. kir. főigazgatóhoz, kik ebbeli elhatározásaikat 8 nap alatt fogják a középiskolákkal közölni.

Az említett osztályok többi tantárgyaira, valamint az I—III. és VII—VIII. osztályok összes tárgyaira vonatkozó eddigi, szabályszerű eljárás érintetlen marad.

A magy. kir. posta. A *Grafikai Szemlében* olvassuk a következő cikket:

«Az újságok mellékleteit kezdik egy idő óta «szigorúbb» ellenőrzés alá venni s még a könyvalakú mellékletek után is, ha azok nem nehezebbek 25 grammnál, 1 fillért, ha pedig nehezebbek, 2 fillért követelnek, mert nincs rányomva, hogy azok a lap mellékletei. Ellenben, ha a petroleum-árjegyzékre rányomják a lap fejét és folytatólagosan számozzák, úgy azt a mellékletet a laphoz tartozónak tekintik.

Ez az utóbbi eljárás helyes is, mert ha megszüntették a hirdetésbélyeget, akkor ne követeljen melléklési díjat a posta sem. Az a melléklési díj még abból az időből való, mikor hirdetés-bélyeg volt. Megszűnt az egyik, meg kell szünni a másiknak is. De hogy a laphoz tartozó szövegért miért kell melléklési díjat fizetni, az csakugyan érthetetlen és nem értik azt a postahivatalnokok sem.

Szerintünk az volna a leghelyesebb és legmodernebb, ha a posta ne azt nézné, hogy hány és milyen melléklet van a lapban és hogy rajta van-e azon a melléklet sor, hanem csak

arra ügyeljen, hogy a lappéldány ne legyen nehezebb a megengedett súlynál. Ha több, úgy követeljük a bélyeg-többletet; de azt is csak *utólagosan*. Ne tartsák vissza az expeditiót egy percig se, mert akkor sem a posta, sem a hirlap nem állhat feladata magaslatán.

Az államnak tökéletesen mindegy az, milyen papíron hirdet valaki. Mert ha én portékámat az újsághoz mellékelve hirdetem, úgy azt akarom, hogy az annak az újságnak kiegészítője legyen. És ha lehet az akkor, ha azon egy sorral, a lap nevével több van, lehet az a nélkül is.

A hirdetésbélyeg eltörlése csak akkor lesz igazán tökéletes, ha eltörlik a lapok mellékelési díját is, min' amely szintén nagy adó a hirdetőkre és zaklatás a nyomdászra és kiadókra egyaránt.»

A hirdetés szövege. Általános érdekű dologban hozott elvi jelentőségű határozatot a királyi kuria. K. fővárosi kereskedő pár hónap előtt levélben tudakozódott az egyik vidéki lapnál, hogy cégére vonatkozó hirdetését féloldalmi terjedelemben milyen árban tesz közzé. A lap értesítette K. urat az árról, a mire ő azzal válaszolt, hogy ha tíz százalékot leenged a kiadóhivatal a megszabott díjból, hajlandó a hirdetését ötvényszer egymásután való közlésre föladni. Az újság elfogadta az ajánlatot s már másnap közzé is tette a cég hirdetését s arról K. urat a támlap beküldésével együtt értesítette. K. úr nem válaszolt a levélre s mikor a lap bemutatta nála a számláját, egyszerűen kijelentette, hogy nem fizet, mert a lap önkényesen

állapította meg a hirdetés szövegét s az az ő izlésének egyáltalában nem felel meg. Pörre kerülvén a dolog, az első és másodfokú bíróság elutasította fölperest keresetével. A királyi kuria azonban, mely harmadfokon fölvizsgálta az ítéletet, megváltoztatta mind a két bíróság határozatát s kimondotta hogy:

«a hirdetési szöveg meg vagy meg nem állapítása, egyáltalában nincs befolyással a hirdető és a fél között létrejött ügyletre. Az ügylet létrejön a megrendelő lap aláírásával vagy egyéb kereskedelmi szokás szerinti megállapodással, a mely után a kiadónak jogában áll a *hirdetés szövegét tetszés szerint megállapítani*, ha csak a hirdető arra való jogát határozottan ki nem kötötte. De ha kikötötte is és vonakodik azt megszővegezni, a kiadó szerzett jogait ez egyáltalában nem érinti.

Vagyis: ebben az esetben is joga van a kiadónak az üzlet természetéhez mérten magának megállapítani a hirdetés szövegét.»

Fymen. Özv. Metzger Bélánét, a Gallia-féle könyvkereskedés tulajdonosát Kecskeméten, eljegyezte Komor Gyula, Franke Pál könyvkereskedésének első szortimentere. Sok szerencsét kívánunk a fiatal párnak.

Köszönet-nyilvánítás. Mi vidéki kartársak őszinte sajnálattal vettünk tudomást Lovász Dezső úrnak a «Csak szorosán» egyesület helyeszközlő osztály vezetőjének kilépéséről.

Ügyünkben sokat fáradozott, erős kitartással töltötte be ezen hivatást, a miért leghálásabb köszönetünket nyilvánítom az összes kartársaim nevében.

Guthardt Ignác.

«Csak Szorosan» magyarországi könyvkereskedő-segédek egyesületének helyeszközlő osztálya.

Keres:

Egy előkelő vidéki könyvkereskedés részére ügyes, szakavatott, önállóan dolgozni tudó fiatal embert, ki a papírszakmában és nyomtatványok kezelésében jártas. Havi fizetés teljes ellátással 40-50 korona. 1

Egy elsőrangú zeneműkiadó cég egy ügyes és megbízható, megrendelés-gyűjtésre vállalkozó fiatal embert keres, magas jutalék mellett. 2

Előkelő vidéki céghez 2. sortimenter kerestetik. Alapos képzettség, s a német nyelv bírása szükséges. — Csak keresztények pályázhatnak. 3

Egy jó modorú intelligens fiatal könyvkereskedő-segéd, ki a legelőkelőbb közönséggel bánni tud és hajlandóságot érez a zeneműkereskedést elsajátítani, azonnali belépésre alkalmazást nyerhet egy elsőrangú fővárosi zeneműkereskedésben. 4

E rovatban közöltekre minden megkeresést *írásban kér: Kántor Ferenc* (Ráth cég, Haas-palota).

Ajánl:

A kiadóhivatali teendőkből, valamint a könyv- és papírkereskedésben teljesen jártas fiatal segédet, **azonnali belépésre.** 1

Egy szakképzett könyvkereskedő, ki több éven át előkelő bel- és külföldi cégeknél mint első segéd volt alkalmazva és a papírszakmában is jártas, keres mielőbbi belépésre megfelelő állást. A magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírja. 2

Az összes könyvtári teendőkből jártas, jómodorú hadmentes segédet. Magyar, német és tót nyelvet bírja. Beléphet azonnal. 3

Fiatal, törekvő, könyv- és rokonszakmában jártas segédet. Magyar, német nyelvet bírja. 4

Komolyabb fiatal embert, ki egy elsőrendű vidéki cég vezetője, február 1. belépésre. 5

Keresek

egy kis amerikai, esetleg névjegy-nyomdát, hozzátartozó betűkkel és berendezéssel. Részletes ajánlatokat közvetlen kérek.

Stehr Gusztáv

Kis-Szeben.

2-2 90

Stampfel Károly, udvari könyvkereskedése keres:

1 Budapest cím és névtára (legújabb évf.)

1 Pallas lexikona teljesen s egyes köteteket külön is. 91

CLICHÉKÉK

hirdetések, árjegyzékek, könyvek, szak- és hirlap, egyáltalán mindennemű nyomtatvány képes kiállítására számára legjobb kivitelben és legolcsóbb áron elvállal és készít

FISCHER LIPÓT

chemigrafiai műintézete

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

89

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetn. k.

Fontos értesítés!

A t. kartárs urak szives tudomására hozzuk, hogy következő szolgálati könyvek, melyek eddig nem voltak kaphatók, most újra megrendelhetők:

A-37. Szabály különleges személyi ügyekről.

C-6. Patkolási utasítás.

F-6. Ismétlőpuska utasítás.

F-7. Forgópisztoly utasítás.

F-8. Szálfegyver utasítás.

F-9. Ismétlő karabély utasítás.

Ez utóbbi 4 utasítás a hatályon kívül helyezett «Fegyver utasítás» helyett van használatban.

Szolg. határozványok a honvéd huszár legénység számára.

Ezeket kívül új kiadásokban megjelentek:

E-8. Lőutasítás (gyalogsági).

A-32-c. Szolg. szab. III. (gyalogsági).

A-32-d. Szolg. szab. függelék.

E-1. Műszaki oktatás (gyalogsági).

Ügyszintén az egyéves önkéntesi tankönyvek összes részei.

Tisztelettel

92

„Pallas“

irod. és nyomdai részv. társaság
könyvkiadóhivatala.

Horovitz Lajos Budapesten keres:

1 Ihering Magánjogi esetek.

1 Harminczad Utasítás (Dreissigst-Ordnung), folió, az 50-es években jelent meg. 93

Schön Adolf Zomborban keres ódon, 94 de jó állapotban:

2 Pallas Lexikona XVII—XVIII. pót-kötet, eredeti Révai kötés

1 Fayer László, A magyar büntető jog kézikönyve, legújabb kiadás.

1 Új magyar szemle 1900. Complet.

Hirdetések lapunk részére felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, V. ker.

Kálmán-utca 2. sz. 95

Ráth Mór legújabb törvénykiadásai

készpénzért 40%, és 9/8, a teljes évfolyamokból egyesesen is, készpénzviszaki küldési joggal 3 hónapon belül.

Bizományba azon t. kartársaknak, kikkel számla-viszonyban vagyunk 1, 2 példány.

- 1900. évi törvények, 8° füzve 5 K, zsebk. füzve ... 5 K.
- 1900. " " 8°, vászonkötés 6'60, zsebk. 6'60, 1/2 vászon ... 5 K 80 f.
- 1900. " " 8°, 2-ik utolsó füzet 1'80, zsebk. ... 1 K 80 f.
- 1865—1900. évi törvények és változott törv. tárgymutatója és tartalomjegyzéke, 8° 5 K, zsebk. kiadás ... 5 K.
- 1900. évi Igazságügyi rendeletek és döntvények, füzve 2 50, kötve ... 3 K.
- A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyokról ... 60 f.
- Az erdőmunkásokról, dohánytermelők és dohánykertészek közötti jogviszonyról, a vízi munkálatokról, az út- és vasútépítésnél, gazdasági munkavállalkozóknál alkalmazott napszámokról és munkásokról ... 1 K.
- A gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztárról. A végrehajtási rendelettel bővített kiadás ... 1 K.
- Ugyanaz a munkaadók és a mezőgazdasági munkások jogviszonyairól szóló törvényekkel ... 1 K 60 f.
- A munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyról. A végrehajtási utasítással és szabályokkal. 2-ik, 8° és zsebk. kiadás ... 1 K.
- A közérdekű öntöző csatornákról ... 60 f.
- A gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről ... 60 f.
- A hazai iparnak adott államkedvezményekről. A megrendelések gyűjtésére vonatkozó rendelkezésekről 40 f. Ezen törvények minden kereskedőre, iparosra, kereskedelmi utazóra rendkívül fontosak.

Ezen 11 szociál-politikai törvény egy díszes kötetben füzve 5 K.

- A községi közigazgatási tanfolyamról ... 60 f.
- A telekkönyvi betéttörvényeknek a vízrendező társulatokat illető módosításáról ... 50 f.
- A telekkönyvi betéttörvényeknek a vízrendező társulatokat illető módosításáról az összes telekkönyvi betéttörvényekkel egy füzetben. Egyetlen teljes kiadás ... 5 K.
- Az országgyűlési képviselői választások feletti kuriai bírásokról 1 K. 20 f.
- A képviselőválasztási törvények módosításáról, a kuriai bírásokról az összes előbbi választási törvényekkel. Egyetlen új teljes kiadás egy füzetben ... 2 K 40 f.
- A jelenleg érvényben levő új törvény az állami italmérési jövedékről 1 K 60 f.
- Az erdők és kopár területek rendezéséről, a gazdasági ügyviteli szabályokkal. Zsebk. kiadás ... 60 f.
- A mezőgazdaság és mezőrendőrségről. 2-ik új kiadás ... 1 K.
- Dr. Imling, Bűnvádi perrendtartásról. Esküdt-bíróságok. A bűnvádi perrendtartás életbeléptetése. 4-ik a legújabb időkig kiegészített 8° és zsebk. kiadás ... 5 K 60 f.
- Az 1889. és 1900. évi rendeletek a bűnvádi perrendtartás tárgyában. A kir. bíróságok büntető ügyvitelének szabályai. Függelék a Bűnvádi perrendtartás összes kiadásaihoz ... 2 K.
- A házassági jogról, a gyermekek vallásáról, az állami anyakönyvekről, az összes végrehajtási rendeletekkel. 3-ik bővített teljes kiadás 1 K 60 f.
- Az izraelita vallásról, a vallás szabad gyakorlatáról, a végrehajtási rendeletekkel. Második kiadás ... 80 f.
- A házassági jogról, 3-ik külön kiadás ... 80 f.

Német szövegű törvények. — Deutsche Ausgaben.

- Ges.-A. über bei Wasserarbeit, Strassen- und Eisenbahnbau verwendeten Tagelöhner und Arbeiter, über die landwirtschaftlichen Arbeitsunternehmer und landwirtschaftliche Hilfs-Arbeiter ... 60 f.
- Dieselben mit dem Ges.-A. über die Regelung der Rechtsverhältnisse zwischen Arbeitsgebern und landw. Arbeitern und den Vollzugsvorschriften 2 K.
- Ges.-A. über die Regelung der Rechtsverhältnisse zwischen Arbeitsgebern und landw. Arbeitern. 2. Aufl. mit der Durchführungs-Verordnung. Apart. ... 1 K 60 f.
- Das Landwirtschafts- und Feldpolizeigesetz mit Durchführungs-Verordnung. 2. Auflage. Apart. ... 3 K 60 f.
- Ges.-A. über die staatliche Verwaltung der Gemeinde-, sowie anderer Forstökahlen Landflächen und Regelung der Bewirtschaftung derselben, mit der Ausführungs-Verordnung ... 1 K 80 f.
- Die neuen Consumsteuergesetze: Branntwein-, Zucker-, Bier-, consum- und Weingetränkesteuer, auch für Croatien gültig, mit den finanzminis. Instuctionen. 2-te Auflage. ... 3 K 60 f.

Disponendákat

az ez évi H. V. alkalmából nem engedhetek.
Budapest, 1901. I/20.
2—2 97 **Ranschburg Gusztáv.**

Szives tudomásul,

hogy az idei H. V. leszámolás alkalmával disponendát nem engedek
Debrecen, 1901. február 5.
98 **László Albert.**

Bizományosság változtatása

esetére van szerencsém bizományi üzletemet a vidéki t. Kartárs urak szives figyelmébe ajánlani. Együtt ajánlom nagy raktáramat német folyóiratok és füzetes munkák beszerzésére igen előnyös netto áraink mellett.

Kiváló tisztelettel 99

Schenk Ferenc

bizományi üzlete és colportage nagykereskedése
Budapest, IV., Ujvilág-utca 17. sz.

Szives tudomásul,

hogy az idei H. V. alkalmával disponálni semmi szín alatt nem engedhetünk kiadványainkból.

Szombathely, 1901. január hó.

Seiler Henrik utódai

2—2 100

könyvkereskedése.

Reprodukáló műintézet.

WOTTITZ MANFRÉD

sokszorosító műintézete

Budapest, Király-utca 30. sz.

Készít mindenféle kliséket

Autotypiak.

Phototypiak.

Chemigrafákat

háromszínű nyomásra.

Vidéki megrendelések 92-92

☛ pontosan eszközöltetnek.

Láng József Nagyváradon keres 102 antiquarice:

1 Jókai összes művei, nemzeti kiadás.

Pauchly Nándor G.-Rozsnyón keres új vagy ódon állapotban:

1 Vörösmarty összes munkái 8 kötet díszkötésben piros metszéssel. 103

Traub B. és Társa Szegeden keres:

1 Molière összes művei, antiquarice.

1 Monarchia 114., 116—132., 134., 136—139., 141—189., 191—192., 194—195., 197—198., 200—201., 203—204., 206—207., 209—210., 212—213., 215—216., 218—219., 221—224., 226., 228—230., 232—233., 235., 237—239., 240—241., 243—245., 247—250., 252—283., 285—298., 301—303., 305—365. füzeteket és

1 Monarchia tábla VII—XVIII. vörös. Ajánlatokat directe és sürgősen kérünk! 104

Schumacher «Locomobilok kezelése» kézikönyvből disponendát nem engedek.

Lówy Lajos könyvkereskedése Ó-Becsén. 105